

Dostępność budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych w mieście Lublin.

Opracowanie:

***Pełnomocnik Prezydenta Miasta Lublin ds. osób niepełnosprawnych
Joanna Olszewska,
Biuro ds. osób niepełnosprawnych***

Lublin, 30 czerwca 2011 r.

Wstęp

Wyrównywanie szans życiowych i zawodowych osób niepełnosprawnych wymaga podejmowania wysiłków w różnych sferach funkcjonowania człowieka. Osoba niepełnosprawna może być aktywna pod warunkiem wyeliminowania barier ograniczających tę aktywność. Zjawisko niepełnosprawności narasta, należy więc podjąć wielorakie i interdyscyplinarne działania, eliminujące wszelkie przeszkody, jakie osoby niepełnosprawne mogą napotkać w swoim otoczeniu.

Każdy obywatel powinien mieć umożliwione korzystanie z budynków użyteczności publicznej. Dostępność urzędów, miejsc kultury, obiektów sportowych, obiektów kultu religijnego, placówek oświatowych powinna być powszechna. Jest to ważny element poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych.

Analiza stanu budynków użyteczności publicznej w Lublinie ukazuje wiele barier, których likwidacja powinna być uwzględniona przy planowanych remontach. W dużej części analizowane obiekty dysponują podjazdami i chodnikami, lecz ciągle brakuje miejsc parkingowych w bezpośrednim ich sąsiedztwie. Osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich lub o kulach rzadko mają komfort zaparkowania przy budynku urzędu. Lubelskie budynki użyteczności publicznej mają także ograniczone możliwości korzystania z ich obiektów z powodu braku wind i umiejscowienia części instytucji na piętrach, co skutecznie uniemożliwia osobom z dysfunkcjami narządu ruchu dostanie się do danej placówki. Niektóre z dostosowań np.: pochylnie lub drzwi wejściowe mają niewłaściwe wyposażenie lub rozmiary. Wewnątrz budynków dostosowania wymagają wielu dodatkowych prac, tak by mogłyby z nich korzystać osoby z ograniczeniami w poruszaniu się, widzeniu i słyszeniu. Często dostanie się do budynku dzięki chodnikowi i pochylni uniemożliwia korzystanie z niego tuż za drzwiami wejściowymi.

Dostępność budynków dla osób niepełnosprawnych oraz przystosowanie ich do potrzeb tej grupy społecznej wiąże się z likwidacją barier urbanistycznych, architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się oraz barier mentalnych. Na wszystkie te udogodnienia lub dostosowania, które umożliwiają korzystanie z budynków i ich otoczenia składają się różne czynniki. Likwidacja wyżej wymienionych barier służyć będzie także osobom posiadającym różne czasowe niesprawności i utrudnienia: osobom po urazach, które poruszają się przy pomocy kul, rodzicom z małymi dziećmi, korzystającym z wózków dzieciennych oraz osobom starszym. Wobec powyższych argumentów zasadne i konieczne jest stosowanie zasad projektowania uniwersalnego – projektowania dla wszystkich.

Kwestię dostosowania budowanych obiektów reguluje ustawa z dnia 7 lipca 1994 roku - Prawo Budowlane (Dz. U. z 2006 roku, Nr 156, poz. 1118, ze zm.). Prawo budowlane określa, że „obiekt budowlany należy projektować i budować w sposób zapewniający (...) m.in. niezbędne warunki do korzystania z obiektów użyteczności publicznej i mieszkaniowego budownictwa wielorodzinnego przez osoby niepełnosprawne, w szczególności poruszające się na wózkach inwalidzkich”.^[1] Zapis ten ma za zadanie umożliwić lub w znacznym stopniu ułatwić osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. Obiekty użyteczności

natomiast definiuje Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 roku, nr 75, poz. 690, ze zm.). Zatem, jest to „budynek przeznaczony na potrzeby administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, szkolnictwa wyższego, nauki, wychowania, opieki zdrowotnej, społecznej lub socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii usług, w tym usług pocztowych lub telekomunikacyjnych, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie kolejowym, drogowym, lotniczym, morskim lub wodnym śródlądowym, oraz inny budynek przeznaczony do wykonywania podobnych funkcji; za budynek użyteczności publicznej uznaje się także budynek biurowy i socjalny.”^[2]

Bariery architektoniczne dotyczą wszystkich tych utrudnień występujących w budynku i jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub znacznie utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. W niniejszym opracowaniu pojawią się więc analizy dotyczące barier w otoczeniu osób niepełnosprawnych, występujące wokół obiektów użyteczności publicznej a także barier, które występują wewnątrz budynków. Bariery architektoniczne w przestrzeniach zurbanizowanych są często nazywane - barierami urbanistycznymi, ponieważ oznaczają trudności i przeszkody występujące przy korzystaniu z obiektów budowlanych, a także przeszkody utrudniające lub uniemożliwiające poruszanie się w przestrzeni zurbanizowanej.

Bariery techniczne, to przeszkody wynikające z braku zastosowania lub niedostosowania, odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności, przedmiotów lub urządzeń. Likwidacja tej bariery lub zastosowanie odpowiednich urządzeń powinno powodować sprawniejsze działanie osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie.

Odrębne zagadnienie stanowią udogodnienia dla osób głuchoniemych i niewidomych.

Bariery w komunikowaniu się są tymi czynnikami w życiu osoby niepełnosprawnej, które uniemożliwiają lub utrudniają osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji. Dotyczą one osób, które posiadają problemy ze słuchem lub wzrokiem. W takim rozumieniu likwidacją bariery w komunikowaniu się jest montaż wszystkich urządzeń rekompensujących osobie zaburzone funkcjonowanie zmysłów: wzroku oraz słuchu i mowy.

Źródła danych

Podstawą sporządzania analizy były informacje zebrane z głównych Wydziałów Urzędu Miasta Lublin – Wydziału Gospodarowania Mieniem, Wydziału Organizacji Urzędu, Wydziału Oświaty i Wychowania, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydziału Sportu i Turystyki, Wydziału Kultury, Zarządu Dróg i Mostów, Wydziału Architektury i Budownictwa, Wydziału Inwestycji i Remontów, Wydziału Planowania, Wydziału Spraw Mieszkaniowych, Biura Nadzoru Właścicielskiego, Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków oraz z Jednostek podlegających Urzędowi takich jak Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie oraz Zarząd Nieruchomości Komunalnych w Lublinie i innych.

Zdiagnozowanym problemem podczas gromadzenia danych jest sposób pojmowania pojęcia bariery dla osoby niepełnosprawnej. Często można spotkać postawy, gdzie montaż windy czy podjazdu dla osoby niepełnosprawnej ruchowo jest utożsamiany z całkowitą likwidacją wszelkich barier. Występują bowiem sytuacje, gdzie jest zbudowany podjazd do wejścia do budynku, po czym klienta witają strome i wysokie schody. Konieczna jest zatem kompleksowa wizja uniwersalnej dostępności wszystkich Jednostek Urzędu Miasta Lublin i innych budynków użyteczności publicznej.

[1] Art. 5, ust 1, pkt. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku - Prawo Budowlane (Dz. U. z 2006 roku, Nr 156, poz. 1118, ze zm.)

[2] § 3, pkt. 6 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie

URZĄD MIASTA

Wydziały i komórki organizacyjne Urzędu Miasta Lublin mieszczą się pod 20 adresami. Część z budynków stanowi własność Gminy, część jest wynajmowanych.

Budynki, w których mieszczą się **Biura Obsługi Mieszkańców** są przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych fizycznie:

- wynajmowany budynek na ul Kleeberga 12 - BOM mieści się na parterze, wejście bez schodów, łazienka przystosowana dla osób niepełnosprawnych,
- budynek wynajmowany na ul Filaretów 44, dla potrzeb osób niepełnosprawnych przystosowany parter – równia pochyła przy wejściu, brak jednak dostosowanej łazienki,
- budynek własny Miasta na ul. Wieniawskiej przystosowany dla osób niepełnosprawnych, posiada windę zewnętrzną z poziomu 0 na parter, a później połączenie windą z parteru do 12 piętra, obok tego budynku znajdują się również 2 wyznaczone miejsca parkingowe.

Budynki własne Urzędu Miasta dostosowane (w całości lub częściowo) do potrzeb osób niepełnosprawnych to również:

- siedziba Wydziału Oświaty i Wychowania przy ul. Narutowicza 37/39. Budynek administrowany jest we wspólnocie mieszkaniowej, wejście do budynku od parkingu, bez utrudnień, posiada windę i przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych łazienki,
- siedziba Archiwum Urzędu przy ul. Hipotecznej 4, budynek administrowany przez Zarząd Nieruchomości Komunalnych, wejście bez utrudnień, wewnątrz budynku równia pochyła, winda oraz przystosowane łazienki,
- Ratusz (Pl. Łokietka 1), w którym mieszczą się m.in. Biuro Rady Miasta, Biuro Radców Prawnych, Wydział Strategii i Obsługi Inwestorów, częściowo parter budynku jest dostosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych, zewnętrzny podjazd z poziomu parkingu umożliwia wjazd wózkiem na parter budynku, na parterze jest łazienka wyposażona w poręczę, na parkingu wydzielone są dwa miejsca dla osób niepełnosprawnych, piętra pozostają niedostępne dla osób niepełnosprawnych,
- siedziba Wydziału Komunikacji, USC, Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych, Wydziału Spraw Administracyjnych przy ul. Leszczyńskiego 20 jest częściowo przystosowana dla osób niepełnosprawnych, poprzez zewnętrzny podjazd z poziomu 0 na parter, przy wjeździe na pochylnię zamontowany domofon (połączenie z portiernią), budynek posiada również wewnętrzną pochylnię ale podjazd nie spełnia norm (mało miejsca w budynku), w łączniku na I piętrze łazienka przystosowana do korzystania przez osoby niepełnosprawne, przed budynkiem dwa miejsca parkingowe,
- siedziba archiwum Zakładowego, ul. Świętoduska 3 - budynek posiadający windę, łazienki z poręczami, dostosowane drzwi wejściowe,
- w trakcie przystosowywania jest budynek przy ul. Podwale 3 do którego zostanie przeniesionych część komórek organizacyjnych Urzędu.

Budynki własne Urzędu niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych to:

- Trybunał Koronny (Rynek 1), w którym mieści się Urząd Stany Cywilnego posiada tylko bezpośredni zewnętrzny wjazd do budynku, pozostała część budynku (piętra) niedostępna z uwagi na schody,
- będący współwłasnością Gminy budynek mieszczący się przy ul. Rynek 8, w którym mieści się Kancelaria Prezydenta jest niedostosowany: brak podjazdu, brak windy,
- budynek przy ul. Plac Litewski 1 (mieszczą się tu Biuro Zamówień Publicznych, Wydział Inwestycji i Remontów, Biuro Kadr) posiada liczne utrudnienia dla osób

niepełnosprawnych, przez co całkowicie jest niedostępny dla osób niepełnosprawnych,
– Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego oraz Wydział Informatyki i Telekomunikacji mieszczą się w budynku zarządzanym w administracji Zarządu Nieruchomości Komunalnych nieprzystosowanym dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Budynki wynajmowane przez Urząd Miasta i dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych to:

- siedziba Wydziału Ochrony Środowiska i Wydziału Gospodarki Komunalnej przy ul. Zana 38, posiada windę dostosowaną dla osób niepełnosprawnych, łazienkę przystosowaną oraz wejście do budynku bez przeszkód,
- siedziba Biura ds. osób niepełnosprawnych mieści się przy ul. Kunickiego 59, w budynku posiadającym wejście bez utrudnień, w którym jest winda i łazienka dostosowana metrażem do potrzeb osób na wózkach inwalidzkich,
- Miejski Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności mieści się od kwietnia br. przy ul. Magnoliowej 2, w budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych, pomieszczenia na parterze, wejście dostosowane, łazienka dostosowana dla osób niepełnosprawnych, szerokie korytarze, wielkość pomieszczeń pozwala na manewrowanie wózkiem inwalidzkim.

Ostatnią grupę stanowią **budynki wynajmowane przez Urząd niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych**. Należą do nich:

- budynek (ul. Leszczyńskiego 14), w którym mieści się Wydział Funduszy Europejskich,
- budynek (ul. Dolna 3-go Maja 5), gdzie mieści się Wydział Organizacji Urzędu Miasta,
- budynek (ul. Kowalska 4) – siedziba Wydziału Audytu i Kontroli,
- budynek (ul. Grodzka 3) – siedziba Pionu Ochrony Informacji Niejawnej,
- budynek (ul. Złota 2) – gdzie mieszczą się Biuro Obsługi Kancelaryjnej, Wydział Kultury, Miejski Konserwator Zabytków.

PLACÓWKI EDUKACYJNE

Na 161 placówek edukacyjnych (w tym przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie, zespoły szkół, specjalne ośrodki szkolno - wychowawcze, Młodzieżowy

Ośrodek Socjoterapii, młodzieżowe domy kultury, bursy, poradnie psychologiczno - pedagogiczne, schronisko młodzieżowe), tylko 14 posiada windę. Kolejnych 5 placówek jest częściowo dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Przedszkola

Na 63 placówki przedszkolne, tylko jedna – Przedszkole Specjalne, przy ul. Młodej Polski posiada windę.

Szkoły

Na 79 placówek szkolnych, w tym szkoły podstawowe, gimnazja, średnie (uwzględniono Zespoły Szkół, jako pojedyncze placówki) 10 placówek posiada windy, zaś 4 są częściowo przystosowane dla osób niepełnosprawnych.

Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne.

W Lublinie funkcjonuje sześć poradni psychologiczno - pedagogicznych, w tym 3 poradnie oraz 3 Zespoły Poradni. Tylko 3 placówki mają podjazdy, 1 posiada toaletę przystosowaną dla osób niepełnosprawnych. Żadna z poradni nie ma w bezpośrednim sąsiedztwie parkingu z wydzielonymi miejscami dla osób niepełnosprawnych. Natomiast z parkingu do poradni dogodne dojście w postaci chodnika o szorstkiej i równej nawierzchni mają 4 spośród poradni. Chodniki te mają 1,5 m szerokości i charakteryzują się obniżonymi krawężnikami. W dwóch placówkach zamontowane są automatyczne drzwi, a w każdej z 6 poradni drzwi wejściowe mają szerokości powyżej 90 cm. Próg w tych drzwiach nie przekracza 2 cm. Poradnie nie są wyposażone w windy, a mieszczą się także na piętrze (Zespół Poradni Nr 3, Specjalistyczna Poradnia Wczesnej Diagnozy i Rehabilitacji, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna Nr 6 mieszczące się przy ul. Młodej Polski 30). Poradnia przy ul. Magnoliowej mieści się w budynku przeznaczonym do rozbiórki.

Zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tab. 1. Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne

L.p.	PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE		STAN			
	Nazwa	Adres	Winda	Podjazd	Toalety	Inne
1.	Poradnia P-P nr 1	Pogodna		+		Toalety częściowo dostosowane: jest powierzchnia manewrowa i podłogi antypoślizgowe, odpowiednia szerokość drzwi

2.	Poradnia P-P nr 2	Kaprysowa				
3.	Poradnia P-P nr 3	Rzeckiego		+		budynek wyposażony w pętle indukcyjne
4.	Zespół Poradni nr 1	Magnoliowa				wejście z parteru (budynek do rozbiórki)
5.	Zespół Poradni nr 2	1 Armii Wojska Polskiego				automatyczne drzwi
6.	Zespół Poradni nr 3	Młodej Polski		+	+	Brak powierzchni manewrowej w toaletach, są uchwyty, uchylna bateria, podwieszana umywalka, jeden z pracowników posługuje się językiem migowym, automatyczne drzwi

Ośrodki Szkolno -Wychowawcze

W Lublinie funkcjonują cztery ośrodki szkolno – wychowawcze przeznaczone dla uczniów o różnych potrzebach związanych z niepełnosprawnością tj. upośledzenie umysłowe, niesłyszący i słabo słyszący, słabo widzący i niewidzący oraz niepełnosprawnościami sprzężonymi.

Trzy spośród ośrodków mają wyznaczone miejsca parkingowe dla osób niepełnosprawnych w bezpośrednim sąsiedztwie budynku szkoły. Każdy z budynków ma dogodny dojazd do wejścia w postaci chodnika, 3 ośrodki mają chodnik z szorstką i równą nawierzchnią. Każde z tych dojazdów ma szerokość co najmniej 1,5 m, a trzy chodniki są wyposażone w obniżone krawężniki.

Ośrodek Szkolno – Wychowawczy Nr 2 przy ul. Głuskiej 5 jest wyposażony w windę z rozsuwanymi drzwiami. Pomieszczenia w trzech ośrodkach, w których na co dzień przebywają uczniowie oraz pracownicy, w tym również toalety mają wystarczająco miejsca do manewrowania wózkami inwalidzkimi.

Wszystkie ośrodki oprócz SOSW dla Dzieci i Młodzieży Niesłyszącej i Słabo Słyszącej przy ul. Herc 4 są wyposażone w podłogi antypoślizgowe. Dwa z czterech ośrodków mają uchwyty i poręcze, baterie uchylne i umywalki podwieszane. Wszystkie ośrodki były remontowane w 2007 lub 2008 roku. Prace jakich dokonano w celu ułatwienia funkcjonowania uczniów niepełnosprawnych to: zrobienie wylewek samopoziomujących, ułożenie podłóg antypoślizgowych, dostosowanie sanitariatów, poszerzenie drzwi. Otoczenie SOSW Nr 2 dostosowano do potrzeb osób – uczniów niepełnosprawnych ruchowo, wybudowano szacht windy oraz zabezpieczono parking dla samochodów, które dowożą osoby na wózkach inwalidzkich. Dodatkowo wykonano remont głównego wejścia.

Zestawienie przedstawia poniższa tabela.

Tab. 2. Ośrodki Szkolno – Wychowawcze

L.P	PLACÓWKĄ SOSW		STAN			
	Nazwa	Adres	Winda	Podjazd	Toalety	Inne / uwagi
1.	SOSW nr 1	Sp. Pracy 65		+		miejsca parkingowe dla ON i podjazd tylko w budynku warsztatów szkolnych, w budynku internatu i szkoły znajdują się podłogi antypoślizgowe, pracownicy

						terapii zajęciowej posługują się językiem migowym
2.	SOSW nr 2	Głuska 5	+	+	+	miejsca parkingowe dla ON, wykładzina antypoślizgowa na holach i schodach
3.	SOWS DM Słabo Widzących	Hirszfelda	+	+	+	podłogi antypoślizgowe, szerokie drzwi
4.	SOSW	L. Herc	+			miejsca parkingowe dla ON, 125 pracowników posługuje się językiem migowym

Pozostałe placówki oświatowe: Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii, Młodzieżowy Dom Kultury "Pod Akacją", Młodzieżowy Dom Kultury nr 2, Bursa Szkolna nr 1, 2, 3 i 5, Pogotowie Opiekuńcze, Szkolne Schronisko Młodzieżowe są w ogóle nie przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W miesiącu czerwcu br. rozpoczęta została realizacja zadania „Przebudowa i rozbudowa budynku gimnazjum dla potrzeb Szkoły Muzycznej I i II stopnia im. Tadeusza Szeligowskiego w Lublinie”, w trakcie której przewidziano:

- dostosowanie sanitariatu na parterze budynku głównego do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- budowę dwóch pochylni: do wejścia głównego i od strony ogrodu,
- montaż dźwigu osobowego obsługującego wszystkie kondygnacje szkoły,
- wydzielenie 5 miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

Zakończenie całości zadania planowane jest na październik 2013 roku.

W trakcie realizacji jest także zadanie „Termomodernizacja Lubelskiego Centrum Edukacji Zawodowej przy ul. Magnoliowej 8 w Lublinie” przewidziane do zakończenia w październiku br., w ramach którego będą wykonane 2 pochylnie dla osób niepełnosprawnych do budynku głównego i warsztatów.

Lubelskie Szkoły Wyższe i ich dostępność dla osób niepełnosprawnych.

Poniżej przedstawiona zostanie dostępność dla osób niepełnosprawnych lubelskich uczelni, które w większości zadbały jednocześnie o likwidację barier architektonicznych, technicznych i komunikacyjnych nie zapominając przy tym o konieczności równoczesnej likwidacji barier społecznych. Opracowanie sporządzono na podstawie informacji otrzymanych od wymienionych uczelni. Pozostałe uczelnie nie ujęte w zestawieniu nie

dostarczyły stosownych informacji.

Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej (Pl. Marii Curie Skłodowskiej 5)

Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na: bezpłatny transport, pomoc asystenta, dodatkowe zajęcia na basenie, możliwość wypożyczenia systemów FM i dyktafonów, możliwość korzystania ze stanowiska komputerowego z monitorem brajlowskim dla osób z dysfunkcją wzroku, porady przy wypełnianiu wniosków do PFRON, atrakcyjne spotkania dla studentów niepełnosprawnych, udzielanie informacji na temat pomocy stypendialnej, pomoc psychologiczną.

Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych „Alter Idem” aktywizuje niepełnosprawnych studentów do działalności społecznej, naukowej, sportowej i kulturalnej, organizuje wyjazdy integracyjne i szkolenia, upowszechnia wiedzę na temat potrzeb niepełnosprawnych studentów, podejmuje działania mających na celu likwidację barier społecznych, komunikacyjnych i architektonicznych, reprezentuje interesy studentów niepełnosprawnych oraz wspiera wolontariat na ich rzecz.

Zaplecze naukowo - dydaktyczne oraz baza socjalna (domy akademickie, Akademicki Ośrodek Sportowy), a także akademicki Zespół Opieki Zdrowotnej znajdują się na jednym terenie tworząc kampus UMCS – jest to jeden z atutów Uczelni. Większość obiektów, w tym akademiki są dostępne dla osób niepełnosprawnych. Do akademików przystosowanych, posiadających podjazdy wejściowe, windę oraz przystosowane toalety można zaliczyć:

- Dom Studenta „A” ul. Radziszewskiego 19
- Dom Studenta „B” ul. Radziszewskiego 17
- Dom Studenta „J” ul. Langiewicza 5

Pozostałe akademiki, Dom Studenta „I” ul. Czwartaków 15 (posiadający jedynie windę), Dom Studenta „Z” ul. Zana 11, Dom Studencki „G” ul. Radziszewskiego 19 nie są dostosowane dla potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchu. Dom Studenta „F” ul. Langiewicza 20 jest obecnie w trakcie remontu i będzie w pełni dostosowany dla osób niepełnosprawnych.

Obiekty naukowo - dydaktyczne w pełni dostępne to: , Instytut Nauk o Ziemi (Al. Kraśnicka 2cd), Wydział Humanistyczny (Pl. M. Curie-Skłodowskiej 4a), Wydział Ekonomiczny, budynek Rektoratu i Wydział Prawa i Administracji (Pl. M. Curie-Skłodowskiej 5) Instytut Socjologii (ul. Langiewicza 6a), Wydział Pedagogiki (ul. Narutowicza 12), a także nowa część budynku Biblioteki Głównej, kompleks Akademickiego Ośrodka Sportowego. Budynki z ograniczoną dostępnością to przede wszystkim obiekty Wydziałów: Matematyki, Fizyki i Informatyki oraz Politologii, Instytutów - Sztuk Pięknych i Psychologii.

Podjęmowane sukcesywnie remonty i prace modernizacyjne w tych obiektach, przyczynią się do podniesienia ich standardu, a tym samym staną się w pełni dostępne dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Uniwersytet Medyczny (Al. Raławickie 1)

Tab. 3. Uniwersytet Medyczny

Lp.	Nazwa obiektu i adres	Rodzaj zlikwidowanej bariery
1.	Collegium Novum Al. Raławickie 1	podjazd do budynku
2.	II Klinika Okulistyki ul. Chmielna 1	nie zlikwidowano barier

3.	Budynek Dydaktyczny ul. Staszica 4/6	nie zlikwidowano barier
4.	Collegium Pathologicum ul. Jaczewskiego 8	podjazd do budynku
5.	Collegium Medicum ul. Radziwiłłowska 11	Winda- budynek modernizowany, będzie podjazd dla osób niepełnosprawnych, przewidywany termin zakończenia robót – grudzień 2012 roku
6.	Collegium Pharmaceuticu ul. Chodźki 6	Podjazd do budynku z poziomu chodnika, windy 2 szt.
7.	Katedra i Zakład Toksykologii ul. Chodźki 8	wejście z poziomu chodnika
8.	Biblioteka Główna ul. Szkolna 18	wejście z poziomu chodnika od strony parkingu, winda
9.	Studium Wychowania Fizycznego i Sportu ul. Chodźki 15	nie zlikwidowano barier
10.	Zakłady Wydziału Pielęgniarstwa ul. Chodźki 6	wejście z poziomu chodnika, winda
11.	Collegium Universum ul. Chodźki 1	podjazd, windy
12.	Collegium Maius, Collegium Anatomicum ul. Jaczewskiego 4	podjazd, windy
13.	Samodzielny Publiczny Szpital Kliniczny Nr 4 ul. Jaczewskiego 8	podjazd, windy
14.	Dziecięcy Szpital Kliniczny ul. Chodźki 2	wejście z poziomu chodnika, windy
Domy Studenta		
1.	Dom Studenta Nr 1 ul. Chodźki 9	wejście z poziomu chodnika
2.	Dom Studenta Nr 2 ul. Chodźki 11	nie zlikwidowano barier
3.	Dom Studenta Nr 3 ul. Chodźki 7	wejście z poziomu chodnika
4.	Dom Studenta Nr 4 ul. Chodźki 13 B	nie zlikwidowano barier

Uniwersytet Przyrodniczy (ul. Akademicka 13)

Tab. 4. Uniwersytet Przyrodniczy

L.p	Nazwa budynku / adres	Rodzaj bariery
1.	Teoria Weterynarii ul. Akademicka 12	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku

2.	Agrotechnika ul. Akademicka 15	schody wewnątrz budynku (rozpoczęto procedury przetargowe na budowę windy oraz platform schodowych w budynku - planowane zakończenie realizacji – II kwartał 2009 roku).
3.	Agro II + Centrum Kongresowe ul. Akademicka 15	brak barier architektonicznych
4.	Zootechnika ul. Akademicka 13	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku (rozpoczęto procedury przetargowe na przystosowanie wejścia głównego do budynku dla potrzeb osób niepełnosprawnych, planowane zakończenie realizacji – koniec 2008 roku)
5.	Budynek dydaktyczny ul. Leszczyńskiego 7	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
6.	Budynek dydaktyczny ul. Leszczyńskiego 58	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
7.	Budynek Główny IMR ul. Głęboka 28	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
8.	Pawilon A ul. Głęboka 28	schody wejściowe do budynku
9.	Pawilon B ul. Głęboka 28	schody wejściowe do budynku
10.	Hala Technologii Żywności ul. Doświadczalna 44	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
11.	Fellach, ul. Doświadczalna 50	schody wejściowe do budynku schody wewnątrz budynku
12.	Budynki Klinik Weterynaryjnych ul. Głęboka 30	schody wejściowe do budynków, schody wewnątrz budynków
13.	Budynek dydaktyczny ul. Dobrzańskiego 37	pomieszczenia na parterze dostępne dla studentów niepełnosprawnych schody wewnątrz budynku
14.	Budynek dydaktyczny ul. Skromna 8	brak barier architektonicznych
15.	Centrum Sportowo – Rekreacyjne ul. Głęboka 30	brak barier architektonicznych

Politechnika Lubelska (ul. Nadbystrzycka 38 D)

Obecnie nieograniczony dostęp dla osób niepełnosprawnych posiadają następujące obiekty:

- budynek Wydziału Zarządzania – ul. Nadbystrzycka 38,
- budynek Wydziału Podstaw Techniki – ul. Nadbystrzycka 38,
- budynek Wydziału Inżynierii Środowiska – ul. Nadbystrzycka 40B.

Plany inwestycji i remontów na lata 2010-2013 przewidują dostosowanie dla osób niepełnosprawnych:

- stołówki studenckiej – ul. Nadbystrzycka 40A,
- budynku Wydziału Mechanicznego – ul. Nadbystrzycka 36.

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji (ul. Mełgiewska 7/9)

Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie jest w pełni przystosowana dla osób niepełnosprawnych. W budynku jest winda oraz platforma dla osób niepełnosprawnych. Podjazdy, wejścia boczne do budynków, korytarze i wejścia do sal wykładowych dostosowane są do potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchową. W aulach

zamontowane są specjalne blendy. Toalety przystosowane są do potrzeb niepełnosprawnych studentów. Wszyscy studenci niepełnosprawni mogą korzystać z hali sportowej i sprzętu rehabilitacyjnego oraz opieki profesjonalnego trenera.

Nowo budowany budynek w całości projektowany jest również pod potrzeby osób niepełnosprawnych w zakresie poruszania się, przemieszczania i dostępności infrastruktury.

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych (ul. Olchowa 8)

Uczelnia wybudowała podjazd dla wózków inwalidzkich przed wejściem do budynku przy ul. Olchowej 8, poza tym nie dysponuje udogodnieniami architektonicznymi dla osób niesprawnych ruchowo.

Lubelska Szkoła Biznesu (ul. Konstantynów 1H)

Lubelska Szkoła Biznesu mieści się w Wydziale Matematyczno - Przyrodniczym KUL przy ul. Konstantynów 1H, na 3 piętrze. Uczelnia jest przystosowana dla osób niepełnosprawnych. Jest podjazd dla wózków inwalidzkich przy wejściu do uczelni, winda, na I piętrze są przystosowane toalety.

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II (Al. Raławickie 14)

Biuro Pełnomocnika Rektora ds. Studentów Niepełnosprawnych organizuje: pomoc materialną, indywidualną organizację studiów, indywidualne zajęcia uzupełniające, dostosowanie zaliczeń i egzaminów do potrzeb wynikających z niepełnosprawności, dostępność wybranych lektoratów języków obcych, transport dla osób z dysfunkcją ruchu, zajęcia sportowo - rehabilitacyjne oraz wyjazdy integracyjne.

Centrum Edukacji Studentów Niesłyszących i Słabo Słyszących – prowadzi działania wspierające wyrównywanie szans studentów z dysfunkcją słuchu poprzez: wyposażenie sal wykładowych w specjalistyczny sprzęt, zapewnienie tłumaczy języka migowego transliteratorów, pomocy w przygotowaniu notatek oraz naukę j. angielskiego studentów niesłyszących.

Centrum Adaptacji Materiałów Dydaktycznych dla Niewidomych – przygotowuje brajlowskie i elektroniczne adaptacje materiałów dydaktycznych, unikalną udźwiękowioną grafikę dotykową (mapy, diagramy, wykresy). W pracowni studenci mogą przygotowywać się do zajęć lub wydrukować w brajlu potrzebne im materiały dydaktyczne.

Akademiki: Żeński Dom Akademicki przy ul. Konstantynów 1D dostosowany jest w całości dla osób niepełnosprawnych ze wszystkimi rodzajami dysfunkcji (winda oraz podjazd).

Męski Dom Akademicki przy ul. Konstantynów 1B oraz ul. Niecałej 8 nie są przystosowane dla osób poruszających się na wózkach. Brak przeciwwskazań dla innych rodzajów dysfunkcji.

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Administracji (ul. Bursaki 12)

Uczelnia jest w pełni dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Przy głównym wejściu do budynku znajduje się podjazd, w budynku jest winda i windy schodowe. Na każdym poziomie toalety są przystosowane dla osób niepełnosprawnych,

zaś na parkingu przed budynkiem wydzielone miejsca parkingowe. Do stycznia 2011 roku planuje się wyposażenie każdej sali w stanowisko dla osoby niepełnosprawnej, montaż automatycznych, sterowanych czujnikiem ruchu drzwi w bibliotece oraz wydzielenie specjalnego stanowiska dla osoby niepełnosprawnej dla osób niewidomych i niedowidzących.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ I ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

W Lublinie funkcjonuje 6 Domów Pomocy Społecznej. Jeden z nich jest przystosowany do opieki nad osobami niepełnosprawnymi z powodu dysfunkcji narządu ruchu (ul. Kosmonautów 78). Domy pomocy są jednostkami, które w dużym stopniu są dostosowane do potrzeb osób z ograniczeniami w poruszaniu się. Wszystkie domy są wyposażone w windy z rozsuwanymi drzwiami. Dom im. W. Michelisowej z racji swoich ograniczeń architektonicznych nie dysponuje pomieszczeniami, które pozwalają na swobodne przemieszczanie się wózkami inwalidzkimi. Pozostałe domy mają powierzchnię manewrową potrzebną dla osób poruszających się na wózkach w pomieszczeniach, w których przebywają pracownicy i mieszkańcy domów.

Wszystkie domy były remontowane po 2001 roku. Dostosowania dla osób niepełnosprawnych polegały na: wybudowaniu pochylni, wykonaniu chodnika, montażu windy, dostosowaniu sanitariatów oraz montażu platformy. Domy posiadają udogodnienia dla osób niepełnosprawnych w postaci: schodolazów, podjazdów, poręczy, barier na korytarzach, alejek w ogrodach dostosowanych do poruszania się na wózkach, wykładzin podłogowych antypoślizgowych itp. Tylko dwa domy posiadają jeszcze bariery utrudniające osobom niepełnosprawnym pełne korzystanie z budynków i otoczenia domów. W DPS im. W. Michelisowej brak jest drzwi przesuwanych. DPS przy ul. Ametystowej wymaga doposażenia m.in. w poręcze przy podjeździe, dostosowania wysokości kontaktów i przełączników, zabezpieczenia kanału odwadniania biegnącego przez środek placu, obniżenia krawężnika przy drzwiach wejściowych. Dom zgłasza również brak bramy wjazdowej od ulicy do ogrodu, strome zjazdy, brak blokad elektromagnetycznych drzwi na korytarzach, konieczność dostosowania łazienek dla osób niepełnosprawnych, małą powierzchnię windy w segmentie B.

Budynek Filii Domu im. Matki Teresy z Kalkuty mieszczącej się przy ul. Mierniczej 10 posiada bariery i utrudnienia dla osób niepełnosprawnych fizycznie – mieszkańcami Domu są osoby sprawne fizycznie a niepełnosprawne intelektualnie.

Środowiskowy Dom Samopomocy Kalina

Pomieszczenia Domu usytuowane są na parterze budynku, z dogodnym wejściem, drzwi odpowiedniej szerokości, łazienki przystosowane dla osób niepełnosprawnych wyposażone w poręcze i uchwyty.

Zespół Ośrodków Wsparcia w Lublinie przy ul. Lwowskiej 28

Spośród pięciu placówek Zespołu Ośrodków Wsparcia dwie jednostki są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych:

1. Środowiskowy Dom Samopomocy oraz Klub Samopomocy „Przystań” przy ul. Nałkowskich,
2. Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Specjalnej Troski, ul. Poturzyńska 1

Budynki te posiadają windy, drzwi odpowiedniej szerokości, toalety są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Budynki trzech kolejnych jednostek tj:

1. Centrum Usług Socjalnych ul. Lwowska 28,
 2. Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr1 ul. Niecała 16,
 3. Dzienny Dom Pomocy Społecznej nr 2 oraz Klub Samopomocy ul. Pozytywistów 16
- nie są przystosowane dla osób niepełnosprawnych. Budynek Centrum Usług Socjalnych nie ma windy, łazienki w budynkach nie posiadają uchwytów, drzwi są wąskie itp.

Szczegółowe zestawienie przedstawiono w poniższych tabelach.

Tab. 5. Bariery do zlikwidowania w DPS i ŚDS

Lp.	Nazwa jednostki	Adres występowania bariery	Opis bariery
1.	DPS im. W. Micheliśowej	Archidiakońska 7	brak drzwi przesuwanych
2.	DPS	Ametystowa 22	brak poręczy ochronnych przy podjeździe przy segmencie B, brak obniżenia krawężników przy drzwiach wejściowych, bez zabezpieczenia kanał odwodnienia biegnący przez środek placu, brak możliwości wjazdu do ogrodu (tylko przez budynek), brak poręczy w ogrodzie przy stromych zjazdach oraz strome zjazdy, brak bramy wjazdowej od ulicy do ogrodu, brak blokad elektromagnetycznych drzwi na korytarzach, kontakty i przełączniki za wysoko dla osób poruszających się na wózkach, łazienki (za nisko sedes, za wysoko umywalka) nie dostosowane, winda w segmencie B nie dostosowana (bardzo mała powierzchnia) - możliwość transportu tylko jednej osoby na wózku
3.	Centrum Usług Socjalnych	ul. Lwowska 28 20-128 Lublin	W dwóch toaletach - brak uchwytów, drzwi niewymiarowe - 80 cm w świetle ościeżnicy. Budynek dwukondygnacyjny - brak windy pierwsze piętro niedostępne.
4.	Dzienny Ośrodek Adaptacyjny dla Dzieci Specjalnej Troski	ul. Poturzyńska 1 20-853 Lublin	W budynku znajduje się winda, pochylnia, drzwi mają odpowiednią szerokość. Toalety są przystosowane.

Tab. 6. Bariery zlikwidowane w DPS i ŚDS

Lp.	Nazwa jednostki	Adres jednostki	Sposób przystosowania dla osób niepełnosprawnych
-----	-----------------	-----------------	--

1.	ŚDS Kalina	Kalinowszczyzna 84	pomieszczenia na parterze, drzwi odpowiedniej szerokości, łazienki przystosowane, poręcze
2.	DPS Kalina	Kalinowszczyzna 84	windy, podjazdy, drzwi przesuwne, poręcze w łazienkach, barierki na korytarzach, alejki w ogrodzie dostosowane do poruszania się na wózkach
3.	DPS im. W. Michelisowej	Archidiakońska 7	podjazd, winda, schodołazy, poręcze, uchwyty
4.	DPS im. Matki Teresy z Kalkuty	Głowackiego 26	podjazdy, winda, poręcze, uchwyty, drzwi przesuwne
5.	Filia DPS im. Matki Teresy z Kalkuty	Miernicza 10	nie posiada barier, nie wymaga przystosowania
6.	DPS Betania	Kraśnicka 223	podjazdy, winda, poręcze, uchwyty, drzwi przesuwne
7.	DPS dla Osób Niepełnosprawnych Fizycznie	Kosmonautów 78	podjazdy, windy
8.	DPS	Ametystowa 22	winda w segmencie A dostosowana do przewozu osób na łóżkach, wyjazd na ogród tylko od strony jadalni, poręcze na korytarzach i przy wejściu do ogrodu, paski antypoślizgowe na schodach, w łazienkach poręcze i krzesła kąpielowe
9.	Centrum Usług Socjalnych	ul. Lwowska 28 20-128 Lublin	W dwóch toaletach - brak uchwytów, drzwi niewymiarowe - 80 cm w świetle ościeżnicy. Budynek dwukondygnacyjny - brak windy pierwsze piętro niedostępne.
10.	Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 1	ul. Niecała 16 20-080 Lublin	Wejście do budynku - brak pochylni. Toalety nieprzystosowane - drzwi niewymiarowe, brak uchwytów.
11.	Dzienny Dom Pomocy Społecznej Nr 2; Klub Samopomocy "Galeria"	ul. Pozytywistów 16 20-639 Lublin	Wejście do budynku - brak pochylni. Toalety nieprzystosowane- brak uchwytów, drzwi niewymiarowe.

MIEJSKI ZESPÓŁ ŻŁOBKÓW

Miejski Zespół Żłobków liczy 8 placówek. Żadna placówka nie posiada windy. Cztery placówki posiadają podjazdy, które umożliwiają wjazd na parter budynku (przy ul. Wileńskiej 19, ul. Okrzei 11, ul. Kruczkowskiego 12, ul. Br. Wieniawskich 10). Cztery pozostałe (przy ul. Piłsudskiego 17, ul. Puławskiej 7, ul. Sowiej 4, ul. Nałkowskich 102) nie mają tego udogodnienia.

MIEJSKI URZĄD PRACY W LUBLINIE

W budynku MUP zainstalowana jest winda z podjazdem dla osób niepełnosprawnych, toaleta dla osób niepełnosprawnych wyremontowana w 2009 roku, oraz miejsce parkingowe wykonane w 2009 r. W przejściu z holu głównego na parterze do korytarza z pokojami obsługi klienta w Centrum Aktywności Zawodowej oraz do gabinetu Dyrektora MUP prowadzą trzy schodki. Brak jest dostępu dla osób na wózkach przez wejście główne do budynku MUP – bariera ta skompensowana jest przez dostęp do windy.

DOMY DZIECKA

Dom Dziecka im Ewy Szelburg-Zarembiny ul. Narutowicza 32

Jednostki Domu funkcjonują pod 9 adresami. Tylko siedziba przy Al. Racławickich 22 umiejscowiona na parterze budynku wielorodzinnego posiada podjazd a korytarze, drzwi wewnętrzne, sanitariaty zostały przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Pozostałe jednostki mieszczące się w domach jednorodzinnych lub w blokach wielorodzinnych nie są przystosowane do korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne - brak jest pochylni, windy, budynki wewnątrz niedostosowane (wąskie korytarze, schody, małe łazienki).

Placówka Wielofunkcyjna „ Pogodny Dom” ul. Pogodna 31

Budynek placówki nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Placówka funkcjonuje w formie sześciu mieszkań, tylko jedno posiada bezpośredni z parkingu podjazd dla wózków inwalidzkich.

Dom Dziecka im. J. Korczaka ul. Sieroca 15

Budynek, w którym mieści się placówka nie jest dostosowany dla potrzeb osób niepełnosprawnych, brak podjazdu umożliwiającego wjazd osobom na wózkach oraz innych udogodnień.

Rodzinny Dom Dziecka ul. Harnasie 3/27

Placówka mieści się w czteropiętrowym bloku mieszkalnym na parterze. Wejście do klatki schodowej pozbawione barier, jednak aby dostać się na półpiętro, gdzie znajduje się wejście do placówki należy pokonać 7 schodów.

Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy u. Poniatowskiego 4

Ośrodek usytuowany jest na piętrze w budynku bez windy – nie jest więc

dostosowany dla osób niepełnosprawnych.

Pogotowie Opiekuńcze ul. Kosmonautów 51

Budynek, w którym mieści się Ośrodek posiada podjazd wykonany w 2005 roku, dzięki czemu stał się on częściowo dostępny dla osób niepełnosprawnych.

MIEJSKI KONSERWATOR ZABYTKÓW

Biuro mieści się w budynku na Starym Mieście przy ul. Złotej 2, budynek nie posiada windy, brak też jest możliwości wjazdu wózkiem inwalidzkim do budynku.

MIEJSKI ZESPÓŁ DO SPRAW ORZEKANIA O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Od kwietnia br. Zespół mieści się przy ul. Magnoliowej 2, w budynku w pełni przystosowanym dla osób niepełnosprawnych,

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie swoje działania prowadzi w 28 miejscach rozmieszczonych na terenie całego miasta. Tylko jeden budynek przy ul. Zemborzyckiej 88-92, w którym mieści się Dział Świadczeń Socjalnych MOPR oraz Dział ds. Osób Niepełnosprawnych w pełni dostosowany jest dla potrzeb osób niepełnosprawnych. Brak w nim jest jedynie automatycznych drzwi wejściowych do budynku. Utrudnieniem jest również jeden stopień przy wejściu na teren należący do Ośrodka od przystanku autobusowego. Pozostałe budynki, w których mają siedzibę jednostki MOPR są nieprzystosowane dla osób niepełnosprawnych. Nawet jeżeli przed budynkiem wykonany jest podjazd, to nie ma dostępności do pomieszczeń np. z uwagi na umiejscowienie pokoi na piętrze. W budynkach użytkowanych przez MOPR dużym problemem jest też brak odpowiedniej przestrzeni do manewrowania wózkiem inwalidzkim, otwory drzwiowe są zbyt małe, łazienki niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Szczegółowe zestawienie zawiera załącznik nr 1

MOSIR „BYSTRZYCA”

Analizując dostępność obiektów sportowo- rekreacyjnych MOSIR „Bystrzyca” można dokonać podziału na jednostki, z których mogą korzystać osoby niepełnosprawne dzięki pewnym udogodnieniom oraz na jednostki, w których występują liczne bariery utrudniające osobom, szczególnie niepełnosprawnym fizycznie, korzystanie z obiektów.

Do pierwszej grupy (przystosowanych dla osób niepełnosprawnych) można zaliczyć:
– Kompleks basenów – Słoneczny Wrotków ul. Osmolicka 10, który posiada podjazd na

pomosty przy basenach. Przy Kompleksie jest parking, na którym wyznaczone są miejsca dla osób niepełnosprawnych zwolnione z opłaty parkingowej, przystosowane są także toalety;

– Strefa H2O (kryta pływalnia) ul. Al. Zygmuntołskie 4 – dostępny jest podjazd umożliwiający wjazd do budynku, toalety są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych;

– Lodowisko „Icemanía”- posiada dojazd do strefy bezpłatnej z toaletą;

– Stadion Miejski ul. Al. Zygmuntołskie 5 – budynek posiada podjazd dla osób niepełnosprawnych na trybuny przy budynku spikerskim;

– Hala Globus, ul. Kazimierza Wielkiego 8 – w hali zainstalowany jest podest dla osób niepełnosprawnych, który umożliwia przemieszczanie osoby na wózku z poziomu wejścia głównego na poziom boiska, z tego samego poziomu można dostać się bezkolizyjnie na niższy poziom trybun stacjonarnych. Istnieje również możliwość wprowadzenia grupy osób niepełnosprawnych do wnętrza hali od strony zaplecza technicznego na poziom boiska;

– Budynek Zarządu MOSiR – „Pawilon Berlin” - posiada podjazd dla osób niepełnosprawnych umożliwiający wjazd do budynku, brak jest jednak dostępu do piwnic, I i II piętra. Niedostosowane są również w tym budynku toalety.

Niedostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych są:

– Stadion Miejski ul. Al. Zygmuntołskie 5 – brak tu jest dostępu do trybun, utrudniony wjazd do budynku administracyjnego (1 stopień przed wejściem), brak dostępu do I i II piętra, również toalety nie są przystosowane do osób niepełnosprawnych;

– Hala Sportowo- Widowiskowa, Al. Zygmuntołskie 4 – usytuowany od ul. Żabiej podjazd umożliwia wjazd tylko na zaplecze Hali Sportowej i do toalet. Aby wjechać na koronę hali trzeba korzystać z wejścia znajdującego się przy krytej pływalni. Aby wjechać na parkiet Hali trzeba wykorzystać podjazd dla samochodów, który nie jest odpowiednio przystosowany;

– Stadion „Lublinianka”, ul. Leszczyńskiego 19 i 19b w całości nieprzystosowany dla osób niepełnosprawnych.

NIEPUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ

Z uzyskanych informacji i danych dotyczących Niepublicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej (potocznie nazywanych Przychodniami Zdrowia) wynika, że zdecydowana większość budynków jest przystosowana do korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne, głównie fizycznie, zarówno poprzez dobudowanie podjazdów

umożliwiających bezproblemowy wjazd do budynku, jak i dzięki odpowiedniej szerokości korytarzy, drzwi wejściowych czy przystosowaniu łazienek. Część budynków jest jednokondygnacyjna co umożliwia dostępność całej przychodni przy wykonaniu jedynie podjazdu. Tylko nieliczne Przychodnie wskazują na niedostosowanie łazienek, czy brak windy jako utrudnienie dla osób niepełnosprawnych. Zestawienie analizowanych przychodni przedstawia poniższa tabela.

Tab. 7. Przychodnie Zdrowia

L.P.	NAZWA JEDNOSTKI	ADRES JEDNOSTKI	SPOSÓB PRZYSTOSOWANIA DLA ON
1	Przychodnia Zdrowia	Jutrzenki 6	podjazd
2	Przychodnia Zdrowia	Juranda 9	podjazd, inne udogodnienia, brak schodów
3	Przychodnia Zdrowia	Kalinowszczyzna 46 B	podjazd, mała toaleta
4	Przychodnia Zdrowia	Kaprysowa 7	podjazd, łazienki dostosowane, duże powierzchnie
5	Przychodnia Zdrowia	Łabędzia 6	podjazd
6	Przychodnia Zdrowia	Mieszka 14	podjazd
7	Przychodnia Zdrowia	Nałkowskich 114	remont pochylni
8	Przychodnia Zdrowia	Odlewnicza 3	podjazd, pomieszczenia dostosowane
9	Przychodnia Zdrowia	Róży Wiatrów 1	podjazd, uchwyty
10	Przychodnia Zdrowia	Tymiankowa 7	podjazd
11	Przychodnia Zdrowia	Wallenroda 15	podjazd, inne udogodnienia
12	Przychodnia Zdrowia	Weteranów 11	podjazd, nie wymaga windy
13	Przychodnia Zdrowia	Weteranów 46	modernizacja windy, podjazd
14	Przychodnia Zdrowia	Zdrowa 14	podjazd, łazienki dostosowane, szeroki korytarz
15	Przychodnia Zdrowia	Junoszy 49	podjazd
16	NZOZ Specjalistka Czechów Sp.zo.o.	Kompozytorów Polskich 8	podjazd, drzwi szerokie, łazienki dostosowane
17	NZOZ Lek - Medical	Krężnicka 125 A	podjazd, pochylnia, łazienki dostosowane
18	NZOZ	Niepodległości 9	podjazd, toalety
19	NZOZ	T. Zana 14	podjazd, szerokie drzwi, trochę za małe toalety, szeroki korytarz, nie

			wymaga windy
20	NZOZ	Topolowa 7	nie ma windy
21	Przychodnia Zdrowia	Strażacka 8	brak pojazdu
22	Przychodnia Zdrowia	Piłsudskiego 17	pojazd, nie wymaga windy

Ośrodek Leczenia Uzależnień

Pomieszczenia wynajmowane przez Ośrodek Leczenia Uzależnień przy ul. Karłowicza 1 i Al. Tysiąclecia 5 są przystosowane dla osób niepełnosprawnych

INSTYTUCJE KULTURALNE

Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego

Jedną z najważniejszych instytucji jest Miejska Biblioteka Publiczna. Biblioteka stale obsługuje ponad 800 czytelników niepełnosprawnych. W tej grupie mieści się ponad 90 czytelników, którym bibliotekarze dostarczają książki w ramach stałej oferty *Książka do domu*. Zbiory Biblioteki na koniec roku 2010 liczyły łącznie 520 232 vol. Zbiory specjalne – audiowizualne, elektroniczne – liczyły 22 506 jednostek. MBP prenumeruje i udostępnia 145 tytułów gazet i czasopism w 831 egzemplarzach. Z 33 placówek filialnych większość ma dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, dogodne (w pobliżu siedziby) usytuowanie parkingu. Obniżone krawężniki posiada tylko 1/3 chodników prowadzących do bibliotek. 14 placówek usytuowanych jest na parterze, można dotrzeć do nich wózkami, do 3 prowadzi pochylnia. Większość bibliotek posiada wnętrza umożliwiające poruszanie się na wózku. Biblioteka zakupiła książki z dużą czcionką, prowadzi zbiórki książek dla placówek opieki – 200 egz. dla Domu Pomocy Społecznej przy ul. Ametystowej w Lublinie, cykliczną obsługę czytelniczą osób z Środowiskowego Domu Samopomocy Roztocze, Dziennego Centrum Aktywności dla Osób Upośledzonych, Warsztatów Terapii Zajęciowej Źródło, Ośrodka Szkolno - Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Słabowidzącej, Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego nr 1 Niepublicznej Poradni Dysleksyjnej, Polskiego Związku Głuchych Oddział w Lublinie, prowadzi obsługę osób hospitalizowanych, donoszenie książek pacjentom na oddziały szpitalne – Filia nr 4 Al. Kraśnicka 100, Filia nr 14 ul. Jaczewskiego 8, Filia nr 23 ul. Chodźki 2, Filia nr 33 Al. Raławickie 23 (filie mieszczące się na terenie szpitali). Miejska Biblioteka Publiczna każdego roku planuje i przeprowadza remonty pomieszczeń, starając się znosić bariery architektoniczne i przystosowywać swoje placówki dla osób z różnymi niesprawnościami. Ponadto Dyrekcja MBP organizuje i kieruje pracownikami na szkolenia i seminaria podnoszące kwalifikacje zawodowe kadry w zakresie działalności na rzecz osób chorych i niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne mają możliwość odbywania staży w MBP ze skierowań Miejskiego Urzędu Pracy. Biblioteka współpracuje z lubelskimi uczelniami w zakresie organizacji i realizacji studenckich praktyk zawodowych ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży niepełnosprawnej.

Uwaga!

Wszystkie filie MBP oferują czytelnikom bezpłatny dostęp do internetu.

Zestawienie barier i udogodnień w instytucjach kulturalnych przedstawia poniższa tabela.

Tab. 8. Instytucje kulturalne

L.p.	Nazwa instytucji (obiektu), adres, przynależność do innych instytucji	Rodzaj imprez, usług dostępnych dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózku	Uwagi
1.	Miejska Biblioteka Publiczna im. H. Łopacińskiego ul. Hempla 5, 20-008 Lublin tel. 81 532 15 29	Dyrekcja	winda
2.	Filia nr 1 MBP ul. Kościelna 7a Lublin	Czytelnictwo, imprezy kulturalno – oświatowe, lekcje biblioteczne dla uczestników szkół specjalnych i klas integracyjnych	niedostępna dla osób niepełnosprawnych
3.	Filia nr 2 MBP ul. Hempla 5 Lublin	Czytelnictwo, koncerty „Biblioteczne wtorki z muzyką klasyczną”, wykłady z zakresu historii sztuki, cykl spotkań literackich „Czarne Inspiracje”	winda
4.	Filia nr 3 MBP ul. Hutnicza 20, 20-217 Lublin tel.: 81 746 29 63	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy	dostępny parter
5.	Filia nr 4 MBP ul. Kraśnicka 100 (szpital), 20-007 Lublin tel.: 81 537 47 15	Czytelnictwo, Program biblioterapeutyczny dla pacjentów szpitala i personelu medycznego „Życie zaczyna się po 40-tce” oraz „Wszyscy tworzymy kulturę”	winda
6.	Filia nr 5 MBP ul. Krochmalna 47, 20-401 Lublin tel. 81 442 44 24	Wystawy w GALERII 5, czytelnictwo, zajęcia kulturalno - oświatowe	niedostępna dla osób niepełnosprawnych
7.	Filia nr 6 MBP ul. Poniatowskiego 4, 20-060 Lublin tel. 81 533 07 13	Czytelnictwo, Klub Czytelników Niesłyszących, Klub Czytelników READCOM, zajęcia kulturalno - oświatowe	niedostępna dla osób niepełnosprawnych
8.	Filia nr 7 MBP ul. Kunickiego 35, Lublin tel.: 81 472 53 93	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, cykl imprez „Ludzie z pasją” (prezentacja twórczości mieszkańców dzielnicy)	niedostępna dla osób niepełnosprawnych
9.	Filia nr 8 MBP ul. Zuchów 2, Lublin tel.: 81 534 10 73	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne bezpłatny dostęp do internetu	dostępny parter
10.	Filia nr 9 MBP ul. Krańcowa 106, Lublin tel.: 81 744 17 18	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne dla uczniów SOSW dla Dzieci Głuchych i Niedosłyszących, współpraca z DPS przy ul. Kosmonautów	podjazd
11.	Filia nr 10 MBP ul. Kleeberga 12 a, 20-243 Lublin tel. 81 747 10 23	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne, spotkania z	niedostępne dla osób niepełnosprawnych

		seniorami	
12.	Filia nr 11 MBP ul. Lwowska 6, 20-128 Lublin tel.: 81 747 43 54	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe,	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
13.	Filia nr 12 MBP ul. Żelazowej Woli 7, 20-853 Lublin tel.: 81 741 52 73	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne, Dyskusyjny Klub Książki	podjazd
14.	Filia nr 13 MBP ul. Grażyny 13, Lublin tel.: 81 525 08 85	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, spotkania w ramach Klubu Aktywnego Seniora	dostępny parter
15.	Filia nr 14 MBP ul. Jaczewskiego 8 (szpital), Lublin tel.: 81 724 41 37	Czytelnictwo, udostępnianie zbiorów na oddziałach szpitalnych oraz Centrum Onkologii Lubelskiej	winda
16.	Filia nr 15 MBP ul. Wajdeloty 20, 20-604 Lublin tel. 81 525 12 62	Czytelnictwo, lekcje biblioteczne, zajęcia dla podopiecznych ŚDS WTZ Roztocze	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
17.	Filia nr 16 MBP ul. Kasztanowa 1, 20-138 Lublin tel. 81 444 77 55	Czytelnictwo, zajęcia kulturalno - oświatowe	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
18.	Filia nr 17 MBP ul. Przyjaźni 11, Lublin tel.: 81 746 28 11	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy	dostępny parter
19.	Filia nr 18 MBP ul. Głęboka 8, 20-612 Lublin tel.: 81 746 28 11	Czytelnictwo, warsztaty komputerowe dla Szkoły Superbabci dr Zofii Zaorskiej i seniorów	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
20.	Filia nr 19 MBP ul. Kunickiego 89, 20-459 Lublin tel.: 81 745 31 44	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, Klub Czytelników READCOM	podjazd
21.	Filia nr 20 MBP ul. Krężnicka 125, 20-518 Lublin tel.: 81 750 09 26	Czytelnictwo, zajęcia kulturalno - oświatowe	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
22.	Filia nr 21 MBP ul. Rynek 19, 20-111 Lublin tel.: 81 532 05 45	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, warsztaty komputerowe dla Szkoły Superbabci dr Zofii Zaorskiej i seniorów	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
23.	Filia nr 22 MBP ul. Kruczkowskiego 14, 20-468 Lublin tel.: 81 744 48 16	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
24.	Filia nr 23 MBP ul. Chodźki 2 (szpital), Lublin tel.: 81 718 51 04	Czytelnictwo, promocja twórczości literackiej i plastycznej mieszkańców DPS , osób z PSOOU, uczestników WTZ,	winda

		udostępnianie zbiorów na oddziałach, akcje głośnego czytania dla małych pacjentów	
25.	Filia nr 24 MBP ul. Juranda 7, 20-629 Lublin tel.: 81 525 65 03	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne, Klub Czytelników READCOM, zajęcia dla uczestników WTZ,, promocja twórczości literackiej i plastycznej mieszkańców DPS , osób z PSOUU, uczestników WTZ	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
26.	Filia nr 25 MBP ul. Sympatyczna 16, 20-530 Lublin tel.: 81 525 65 03	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
27.	Filia nr 26 MBP ul. Leonarda 18, 20-625 Lublin tel.: 81 525 64 39	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne	dostępny parter, oddział foniczny filii (wybór audiobooków)
28.	Filia nr 27 MBP ul. Br. Wieniawskich 5, 20-844 Lublin tel.: 81 741 62 36	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne dla uczestników szkół specjalnych i klas integracyjnych. Współpraca z placówkami: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy nr 1, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci i Młodzieży Słabo Widzącej przy ul. Hirszfelda	specjalistyczny punkt dostępu do internetu przystosowany do obsługi osób z upośledzeniem narządu wzroku (PIAP), Komputery wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie udźwiękawiające z syntetyzatorem mowy, powiększające obraz, skaner przekształcający treść pisaną w mówioną. Filia gromadzi zbiory audiowizualne i foniczne.
29.	Filia nr 28 MBP ul. Nadbystrzycka 85, 20-501 Lublin tel.: 81 525 86 44	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne dla uczestników szkół specjalnych i klas integracyjnych	dostępny parter, jedno stanowisko przystosowane do potrzeb osób z upośledzeniem narządu wzroku. Komputery wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie udźwiękawiające z syntetyzatorem mowy, powiększające obraz, skaner przekształcający treść pisaną w mówioną. Oddział foniczny (oferta audiobooków)
30.	Filia nr 29 MBP ul. Kiepury 5, 20-838 Lublin tel.: 81 741 92 94	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne	zajęcia dla uczestników WTZ, zajęcia tematyczne dla Dniennego Centrum Aktywności, promocja twórczości literackiej i plastycznej mieszkańców DPS , osób z PSOUU, uczestników WTZ
31.	Filia nr 30 MBP Galeria 31 ul. B. Wieniawskich 5, 20-844 Lublin	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, zajęcia komputerowe, promocja twórczości literackiej mieszkańców DPS im. Matki Teresy z Kalkuty, osób z PSOUU, uczestników WTZ. Współpraca z SOSW dla Dzieci i Młodzieży Słabo	niedostępne dla osób niepełnosprawnych

		Widzącej przy ul. Hirszfelda	
32.	Filia nr 31 MBP ul. Nałkowskich 102, 20-470 Lublin tel.: 81 744 71 69	Czytelnictwo, imprezy kulturalno -oświatowe, lekcje biblioteczne, wystawy, zajęcia komputerowe, literackie i plastyczne dla uczestników WTZ Źródło, Dziennego Centrum Aktywności, członków PSOOU	dostępny parter
33.	Filia nr 33 MBP ul. Al. Racławickie 33 (szpital) 20-049 Lublin tel.: 81 718 32 99	Czytelnictwo, udostępnianie zbiorów na oddziałach	niedostępne dla osób niepełnosprawnych
34.	Filia nr 35 MBP ul. Bursztynowa 20, 20-576 Lublin tel.: 81 311 00 02	Czytelnictwo	podjazd
35.	Biblioteka Główna UMCS ul. Radziszewskiego 11, 20-950 Lublin tel.: 81 537 58 35	Czytelnictwo	Nowy budynek dostępny (windy), wejście do starego budynku przez nowy
36.	Akademickie Centrum Kultury „Chatka Żaka” ul. Radziszewskiego 16, 20-031 Lublin tel.: 81 533 32 01	Wystawy, sala kinowa, koncerty, spotkania, kiermasze, festiwale	Przystosowane WC
37.	Wojewódzki Ośrodek Kultury ul. Dolna Panny Marii 3, 20-010 Lublin tel.: 81 532 42 07	Biblioteka, Galeria WOK, biuro drukarni, introligatornia, Centrum Aktywizacji Seniorów, Związek Literatów Polskich	Dostępny tylko parter, przystosowane WC
38.	Dom Kultury LSM ul. K. Wallenroda 4a, 20-607 Lublin tel.: 81 743 48 29	Spotkania literackie, Galeria LSM, spotkania brydżystów, grupa hafciarska, spotkania muzyczne, zajęcia plastyczne, Kino „Grażyna”	3 schodki do pokonania - oferowana pomoc
39.	Dom Kultury „Ruta” ul. Różana 8, 20-538 Lublin tel.: 81 463 70 30	Wystawy, spotkania, imprezy kulturalno – oświatowe: Akademia Rysunku, spotkania z Autorskim Filmem Animowanym, pisanie ikon, nauka gry na gitarze, taniec towarzyski, zajęcia modelarskie	Budynek parterowy – bez schodów i progów, przestrzenne sale i korytarz
40.	Klub Osiedlowy „Źródło” ul. Samsonowicza 25, 20-485 Lublin	Zajęcia plastyczne, muzyczne, angielski, imprezy kulturalno -oświatowe	Dostępny parter, bez WC
41.	Muzeum Lubelskie w Lublinie ul. Zamkowa 9, 20-117 Lublin tel.: 81 532 17 43	Wystawy stałe i czasowe, koncerty kameralne, promocje książek	Całkowita dostępność od 30.06.2008
42.	Muzeum Wsi Lubelskiej Aleja Warszawska 96, 20-824 Lublin	Wystawy stałe i czasowe	Trzeba wcześniej poinformować o przybyciu
43.	Muzeum UMCS ul. Radziszewskiego 11(gmach Biblioteki Głównej UMCS), 20-031 Lublin	Wystawy	Wejście przez nowy budynek BG UMCS
44.	Teatr im. H.Ch. Andersena ul. Dominikańska 1, 20-111 Lublin tel.: 81 532 16 28	Teatr lalkowy, koncerty	Niedostępny, oferowana jest pomoc, po wcześniejszym powiadomieniu o przybyciu, organizuje spektakle dla niepełnosprawnych,

45.	Teatr im. Juliusza Osterwy ul. Gabriela Narutowicza 17, 20-004 Lublin tel.: 81 532-29-35 (sekretariat)	Teatr dramatyczny, koncerty, inne spektakle	Trzeba wcześniej poinformować o przybyciu
46.	Ośrodek Praktyk Teatralnych „Gardzienice” Biuro: ul. Grodzka 5a, 20-112 Lublin tel.: 81 532 98 40	Spektakle	Częściowo dostępne, w miejscach nieдоступnych oferowana pomoc, wcześniej należy powiadomić o przybyciu, konieczna rezerwacja miejsc
47.	Teatr Muzyczny w Lublinie ul. Marii Curie - Skłodowskiej 5, 20-029 Lublin tel.: 81 532 76 13	Operetki, musicale, koncerty	Specjalne podjazdy, na widowni miejsca wydzielone dla wózków, urządzenia na podczerwień dla niepełnosprawnych. Wcześniej należy powiadomić o przybyciu,
48.	Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”	Ośrodek kultury	budynek nie przystosowany – potrzebna pomoc
49.	Kino Studyjne „Chatka Żaka” ul. Radziszewskiego 16, 20-031 Lublin tel.: 81 533-32-01 ACK „Chatka Żaka”	Pokazy filmów, przeglądy, festiwale, maratony filmowe	Przystosowane WC
50.	Centrum Kultury w Lublinie Galeria Biała ul. Peowiaków 12, 20-007 Lublin tel.: 81 536 03 25	Wystawy	w trakcie remontu – planowane przystosowanie. obiektu bez barier (podjazdy, windy, wc itp.)
51.	Centrum Kultury w Lublinie ul. Narutowicza 32 20-16 Lublin (siedziba zastępcza)	wystawy, kasa biletowa, próby	budynek nie przystosowany – oferowana pomoc po każdorazowym zawiadomieniu
52.	Centrum Kultury w Lublinie Muszla Koncertowa w Ogrodzie Saskim Al. Raclawickie 3	koncerty, filmy, imprezy okolicznościowe	budynek administracyjny – bez barier. Platforma dla wózków inwalidzkich, przystosowane wc, podjazdy na widownię.
53.	Centrum Kultury w Lublinie Filia – Warsztaty Kultury ul. Popieluszki 5, 20-052 Lublin	sala widowiskowa – hala mała: koncerty, spektakle, filmy; hala duża: wystawy, spotkania, festiwale	hala mała: bez barier, wjazd na salę, przystosowane wc, hala duża: częściowo dostępna, obecnie wykonywany jest podjazd, przystosowane wc, przy každorazowym zgłoszeniu oferowana pomoc.
54.	Galeria Sceny Plastycznej KUL Rynek 8, 20-111 Lublin tel.: 81 445 45 02	Wystawy	Jeden stopień, potrzebna pomoc
55.	Galeria Sztuki „Wirydarz” ul. Narutowicza 8, 20-004 Lublin tel.: 81 441 33 50	Wystawy	2 schodki, oferowana pomoc
56.	Galeria Fotografii „Prospero” ul. Krakowskie Przedm. 52, 20-002 Lublin tel.: 81 743 74 38	Wystawy	Podjazd dla osób niepełnosprawnych
57.	Galeria Przy Bramie TPSP ul. Grodzka 36, Lublin tel.: 81 532 28 31	Wystawy	1 stopień
58.	Galeria 1 im. Bogusława Słomki Al. Raclawickie 14,	Wystawy, wernisaże happeningi	Dostępna platforma schodowa, podjazd dla wózków inwalidzkich,

	20-950 Lublin Katolicki Uniwersytet Lubelski		przystosowane WC (podłoga antypoślizgowa uchwyty, powierzchnia manewrowa, umywalka na odpowiedniej wysokości , nie zabudowana), oznaczenia brajlowskie dla niewidomych
59.	Aula Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Al. Raclawickie 14 20-950 Lublin	Wykłady, konferencje, seminaria, szkolenia, warsztaty, koncerty	Dostępna platforma schodowa, podjazd dla wózków inwalidzkich, przystosowane WC (podłoga antypoślizgowa uchwyty, powierzchnia manewrowa, umywalka na odpowiedniej wysokości , nie zabudowana), oznaczenia brajlowskie dla niewidomych, system równoważny z pętlą indukcyjną
60.	Galeria „Gala Dom i Wnętrze” ul. Fabryczna 2, 20-301 Lublin tel.: 81 445 05 00	Wystawy	windy
61.	Galeria ART ul. Krakowskie Przedm. 62, Lublin tel.: 81 532 68 57	Wystawy	1 stopień, dostępny pierwszy poziom
62.	Kawiarnia Artystyczna „Hades” ul. Peowiaków 12, 20-007 Lublin tel.: 81 532 87 61	Koncerty, wystawy, występy artystyczne, jubileusze,	Lokal niedostępny, oferowana pomoc po wcześniejszym powiadomieniu o przybyciu, organizowane są imprezy dla osób niepełnosprawnych
63.	Akwarela Café Rynek 6, 20-111 Lublin tel.: 81 534 64 09	Koncerty	1 stopień
64.	Tamara Café ul. Krakowskie Przedm. 36, 20-002 Lublin tel.: 81 532 10 23	Koncerty	Dostępny parter
65.	Klub „Polifonia” ul. Peowiaków 6, Lublin tel.: 81 473 57 02	Koncerty	3 schodki
66.	Restauracja „Mandragora” Rynek 9, Lublin tel.: 81 536 20 20	Koncerty	Dostępny tylko ogródek, do środka osoby są wnoszone
67.	Pub Nora ul. Narutowicza 22 (wejście od ul. Górnej), Lublin tel.: 509 508 520	Koncerty	2 schodki, oferowana pomoc
68.	EMPiK ul. Krakowskie Przedm. 40, 20-950 Lublin ul. Lipowa 13 (PLAZA) 20-024 Lublin Al. Sp. Pracy 30 (OPLIMP) 20-147 Lublin	Spotkania autorskie, promocje	Winda wejście z poziomu chodnika wejście z poziomu chodnika
69.	Archiwum Państwowe w Lublinie ul. Jezuicka 13, 20-950 Lublin tel.: 81 532 80 71	Wystawy	Budynek niedostępny, jedyne wejście od Pl. Katedralnego po schodach. Po wcześniejszym uzgodnieniu możliwa pomoc.
70.	Środowiskowy Hufiec Pracy ul. Łąbedzia 15, 20-335 Lublin tel.: 81 745 73 79	Koncerty, imprezy kulturalno-oświatowe	Podjazd, przystosowana szerokość drzwi. Toalety w pełni przystosowane dla osób niepełnosprawnych (umywalka na odpowiedniej

			wysokości, nie zabudowana). Podłoga antypoślizgowa, powierzchnia manewrowa dla wózków.
71.	Centrum Kongresowe Akademii Rolniczej ul. Akademicka 15, Lublin tel.: 81 533 37 52	Koncerty	W pełni przystosowany (winda, podłoga antypoślizgowa, oznaczenia kolorystyczne i brajlowskie. Dla osób niedowidzących projektory multimedialne o wyższej rozdzielczości, jakości i wielkości obrazu)
72.	Instytut Pamięci Narodowej ul. Szewska 2, 20-086 Lublin tel.: 81 536 34 01	Spotkania, czytelnia	Winda, podjazd dla wózków inwalidzkich, toaleta na 1p. dostosowana dla osób niepełnosprawnych (uchwyty, powierzchnia manewrowa, nie zabudowana umywalka)
73.	Instytut Pamięci Narodowej ul. Staszica 22 A, 20-086 Lublin	Wystawy, konferencje, wykłady	Przystosowane WC (uchwyty, powierzchnia manewrowa dla wózków, umywalka nie zabudowana)
74.	Ogród Botaniczny UMCS ul. Sławinkowska 3, 20-001 Lublin	Zwiedzanie Ogrodu Zwiedzanie Ogrodu z przewodnikiem	Wjazd do ogrodu dostępny, część ścieżek i alejek pozwala na swobodne poruszanie się osób na wózkach. Grupy zorganizowane osób z dysfunkcjami wzroku oprowadzane są po kolekcjach roślinnych Ogrodu, oddziałujących na zmysł dotyku, smaku, powonienia.
75.	B W A Galeria Labirynt II ul. Grodzka 5a, Lublin	Wystawy, wykłady	niedostępna dla osób niepełnosprawnych – II piętro -oferowana pomoc
76.	Lubelski Ośrodek Informacji Turystycznej ul. Jezuicka 1/3, 20-113 Lublin	Bezpłatna informacja dla turystów krajowych, zagranicznych, mieszkańców Lublina; działalność promocyjna na rzecz Lublina; sprzedaż wydawnictw turystycznych i pamiątek; sprzedaż biletów na zagraniczne przewozy autobusowe.	Nie dostępny

* Pozostałe instytucje kulturalne nie dostarczyły stosownych informacji.

SĄDY

Dostępność lubelskich sądów przedstawia poniższa tabela.

Tab.9. Dostępność lubelskich sądów.

L.p.	Nazwa instytucji (obiektu), adres, przynależność do innych instytucji	Rodzaj usług dostępnych dla osób niepełnosprawnych	Zastosowane udogodnienia
1.	Wojewódzki Sąd Administracyjny w Lublinie ul. M.C. Skłodowskiej 40 20-029 Lublin		Podjazd, winda z oznaczeniami brajlowskimi, uchwyty, winda, platforma prowadząca do holu z salami rozpraw, przystosowana toaleta, informacja świetlna i głosowa.
2.	Sąd Okręgowy w Lublinie ul. Krakowskie Przedmieście 43 Sąd Okręgowy w Lublinie ul. Krakowskie Przedmieście 47 Sąd Okręgowy w Lublinie ul. Plac Czechowicza 1	Biuro Obsługi Interesantów, strona internetowa przystosowana dla osób niepełnosprawnych	Windy – 2 szt., zewnętrzna platforma dla osób niepełnosprawnych, przystosowana toaleta (w planach remont z jednoczesnym dostosowaniem na potrzeby osób niepełnosprawnych). Podjazd, wewnętrzna platforma dla osób niepełnosprawnych, przystosowana toaleta. Podjazd zewnętrzny dla wózków inwalidzkich (w planach remont z jednoczesnym dostosowaniem na potrzeby osób niepełnosprawnych).
3.	Sąd Rejonowy lublin – Zachód w Lublinie ul. Krakowskie Przedmieście 76, 20-076 Lublin Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie ul. Krakowskie Przedmieście 78, 20-076 Lublin Sąd Rejonowy lublin – Zachód w Lublinie ul. Konrada Wallenroda 4d, 20-607 Lublin Sąd Rejonowy Lublin – Zachód w Lublinie ul. Boczna Lubomelskiej 13, 20-950 Lublin		Budynek w trakcie remontu Przystosowane WC Wejście do budynku bez utrudnień, winda, przystosowane WC. Budynek nie przystosowany
4.	Sąd Rejonowy Lublin – Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku ul. Kardynała Stefana Wyszyńskiego 18, 20-040 Świdnik	Biuro Obsługi Interesanta i czytelnia akt usytuowane na parterze budynku, dostępność usług internetowych, dostępność w holu budynku urzędzeń - infokiosków, w razie potrzeby ustanowienie z urzędu dla osoby głuchej lub niedosłyszącej tłumacza języka migowego.	Podjazd dla wózków inwalidzkich, winda, przystosowane WC (powierzchnia antypoślizgowa, uchwyty, powierzchnia manewrowa dla wózków, umywalka nie zabudowana, umieszczona na odpowiedniej wysokości z możliwym dojazdem), informacja świetlna systemu kolejkowego w Biurze Obsługi Interesantów, informacja głosowa przed salami rozpraw, 2 miejsca parkingowe na placu przed Sądem wydzielone i oznakowane.

INFORMACJA O DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH POJAZDÓW MIEJSKIEJ KOMUNIKACJI ZBIOROWEJ.

Obecnie na zlecenie Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie usługi przewozowe na liniach autobusowych świadczy 4 przewoźników. Posiadają oni w sumie 283 autobusy, z czego 223 to autobusy przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych. Natomiast

komunikację trolejbusową obsługuje wyłącznie MPK Lublin, który posiada 74 trolejbusy w tym 23 pojazdy przystosowane do przewozów osób niepełnosprawnych.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Lublinie, jako jedyne posiada w swoim taborze pojazdy wysokopodłogowe. Zostaną one jednak w całości wymienione do roku 2013. Pozostali przewoźnicy tj. Autobusowe Konsorcjum Lubelskie, IREX i Meteor wykonują przewozy pojazdami dostosowanymi do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Pojazdy przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych możemy podzielić na pojazdy niskopodłogowe tj. pojazdy, które nie posiadają stopni wejściowych ani żadnych progów wewnętrznych, oraz pojazdy niskowejściowe, które posiadają wejścia zarówno pozbawione stopni jak wejścia z co najmniej jednym stopniem i progi wewnętrzne. Dokonując podziału pojazdów według powyższego kryterium należy stwierdzić, że autobusów niskopodłogowych jest w chwili obecnej 70 a pojazdów niskowejściowych 153. Natomiast trolejbusów niskopodłogowych jest 22 a niskowejściowy tylko jeden.

Dodatkowo pojazdy przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych wyposażone są w rampę lub przyklęk. Zakupione ostatnio przez MPK w Lublinie autobusy oraz trolejbusy posiadają głosowy system zapowiadania przystanków, co na pewno stanowi duże ułatwienie dla osób niedowidzących i niewidomych. System ten posiada 50 autobusów i 21 trolejbusów.

Na zlecenie Zarządu Transportu Miejskiego w Lublinie w dzień powszedni obsługiwanych jest ok. 220 rozkładów autobusowych (co odpowiada 220 autobusom w ruchu) i ok. 47 trolejbusowych (co odpowiada 47 trolejbusom w ruchu), z czego minimum 150 jest obsługiwana przez autobusy niskopodłogowe a minimum 3 przez trolejbusy niskopodłogowe. MPK w Lublinie wysyła do miasta więcej niż wyżej wskazana liczba pojazdów, jednak ich ilość zależy od gotowości technicznej tych pojazdów. W soboty i niedziele zgodnie z założeniami wszystkie linie autobusowe obsługiwane są przez pojazdy przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych. Natomiast linie trolejbusowe zgodnie z planem obsługiwane są przez minimum 3 pojazdy, jednakże po ostatnich dostawach nowych trolejbusów liczba ta znacznie wzrośnie.

W chwili obecnej niskopodłogowe i niskowejściowe autobusy stanowią ok. 78% wszystkich pojazdów natomiast trolejbusy ok. 31%

Z danych uzyskanych od przewoźników wynika, że wykorzystanie ramp dla wózków inwalidzkich oraz przyklęku ma charakter sporadyczny. Wynika to z niewielkiego zapotrzebowania ze strony pasażerów. Jednakże prowadzący pojazd na każdy sygnał ze strony pasażera na wózku inwalidzkim jest zobowiązany rozłożyć rampę lub zastosować funkcję przyklęku.

Do 2013 r. ilość autobusów przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych zwiększy się o 80 pojazdów. Stanie się to za sprawą rozstrzygniętego przez Zarząd Transportu Miejskiego przetargu na zakup 53 autobusów marki Autosan i 27 autobusów marki Mercedes. Wszystkie pojazdy będą całkowicie niskopodłogowe, wyposażone w przyklęk i rampę, oraz głosowy system zapowiadania przystanków a przyciski wewnątrz pojazdu będą posiadały wytłoczenia w języku brajla.

Do 15 zakupionych w tym roku przez MPK Lublin trolejbusów marki Solaris na początku przyszłego roku dołączy kolejnych 15 sztuk. ZTM w Lublinie planuje w najbliższym czasie ogłosić przetarg na 20 autobusów klasy MINI oraz 80 trolejbusów. Wszystkie te zakupy pozwolą na całkowitą wymianę taboru na pojazdy przystosowane do przewozu osób niepełnosprawnych.

MPK dysponuje 7 busami do przewozu osób niepełnosprawnych zarówno do dowozu dzieci do placówek edukacyjnych, jak i zabezpieczenia indywidualnych przejazdów osób niepełnosprawnych (tym roku Miasto przeznaczyło z budżetu kwotę 200 tysięcy zł. na dofinansowanie indywidualnych przewozów osób niepełnosprawnych specjalnymi busami zakupionymi w 2008 r. w ramach programu PFRON „Wyrównywanie

różnic między regionami”). Aktualnie trwają prace nad ustaleniem nowego Regulaminu indywidualnych przewozów osób niepełnosprawnych.

Pomimo sukcesywnego dostosowania taboru do potrzeb osób niepełnosprawnych, który staje się dzięki tym zmianom przyjazny także osobom starszym oraz rodzicom małych dzieci jeżdżących jeszcze w wózkach, stale natrafiamy na bariery mentalne i niewłaściwe wykorzystanie atutów pojazdów. Niezwracanie uwagi na tak podstawową rzecz, jaką jest podjeżdżanie autobusu jak najbliżej krawężnika, powoduje, że pozbawione barier pojazdy stają się trudno dostępne zarówno dla osób niepełnosprawnych, jak i innych uczestników korzystających z przewozów.

WYKAZ MIEJSC PARKINGOWYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W MIEŚCIE LUBLIN

Tab. 10. Miejsca parkingowe

L.p.	Lokalizacja	Ilość	Uwagi
1.	1-go Maja	6	parking płatny
2.	3-go Maja	1	przy aptece
3.	Akademicka	2	przy skwerze
4.	Andersa	2	w zatoce przy cmentarzu
5.	Balladyny 2	1	w zatoce
6.	Bieczyńskiego 3	1	
7.	Bulwarowa 7	1	na chodniku
8.	Chopina 27	1	przy bibliotece KUL
9.	Chopina 3	1	
10.	Chopina 8	1	
11.	Chopina 37	1	pas postojowy
12.	Czechowska	2	parking
13.	Czwartek 20	1	
14.	Dolna Panny Marii	2	parking przy Piłsudskiego
15.	Droga Męczenników Majdanka	5	przy cmentarzu
16.	Głęboka 24	1	
17.	Głowackiego 28 A	1	

18.	Gnieźnieńska	1	w zatoce postojowej
19.	Grażyny 14, 18	4	w zatokach
20.	Grażyny 8	2	na pasie postojowym
21.	Grottgera	4	zatoka przy Teatrze Muzycznym
22.	Grottgera 7	1	ślepy odcinek
23.	Harnasie 21	2	
24.	Harnasie19	1	
25.	Hempla		parking płatny przy Centrum Kultury -likwidacja 8.12.2009
26.	Herbowa 6	1	na parkingu
27.	Hipoteczna 9	2	przy przychodni
28.	Hutnicza	2	przy Ośrodku Kulka
29.	Hutnicza 20B	2	przy Fuga Mundi
30.	I Armii Wojska Polskiego	2	w zatoce parkingu płatnego
31.	I Armii Wojska Polskiego 3	1	przy Kuratorium Oświaty
32.	Jasna	2	parking płatny
33.	Jasna 7	1	przy Krótkiej
34.	Junoszy 47	3	
35.	Juranda 3	1	w zatoce
36.	Kapucyńska	4	parking płatny przy Galerii Centrum
37.	Karłowicza	1+1	przy przychodni i wieżowcu nr 4
38.	Kawaleryjska 6	2	w zatoce
39.	Kiepury 20	1	
40.	Kosmonautów 78	1	w zatoce przy DPS
41.	Kowalska	2	parking płatny
42.	Krakowskie Przedmieście	2+2+1+1	parking płatny, przy Księgarni Technicznej, przy Hotelu Lublinianka, przy murku z kwiatami, przy

			oo Kapucynach
43.	Krasińskiego 11	1	na parkingu
44.	Królewska	2	przy Banku PEKAO SA
45.	Krótką 4	1	parking płatny
46.	Kruczkowskiego 18	2	w zatoce
47.	Kunickiego	1	parking przy ul. Mickiewicza
48.	Kunickiego 18	1	
49.	Lelka Sowy	6	przy Spółdzielni Niewidomych
50.	Leszczyńskiego	2	Parking przy GUS
51.	Leszczyńskiego	1	ślepy odcinek
52.	Leszczyńskiego 20	2	przy Wydziale Komunikacji
53.	Lipowa	1	przy Sądowej parking
54.	Lubomelska 1-3	3	przy Urzędzie Wojewódzkim
55.	Lwowska	2	zatoki postojowe
56.	Lwowska	2	parking
57.	Lwowska 10	2	parking
58.	Lwowska 12	1	na parkingu
59.	Lwowska 38	1	w zatoce
60.	Lwowska 8	1	przy przedszkolu
61.	Matki Teresy z Kalkuty	1	w zatoce po stronie kościoła
62.	Medalionów 18	1	w zatoce
63.	Muzyczna 7	1	
64.	Nałkowskich 97	2	
65.	Narutowicza 12	2	parking płatny przy Pedagogice UMCS
66.	Narutowicza 54	1	
67.	Niecała	1	przy Urzędzie Pracy

68.	Niecała 20	1	przy Przychodni Specjalistycznej
69.	Niepodległości 10	1	
70.	Nowogródzka	1	na końcu ulicy
71.	Nowy Plac Targowy	1	przy sklepie ortopedycznym
72.	Obrońców Pokoju	3	przy Lublin Plaza
73.	Obrońców Pokoju	3	na parkingu przy cmentarzu
74.	Obrońców Pokoju	1	przy Radiu Lublin (po remoncie)
75.	Obrońców Pokoju 6, 14	2	
76.	Ochotnicza	2	przy Narutowicza
77.	Okopowa	1	przy Bigmarze
78.	Okopowa 5	2	przy DOKP
79.	Olchowa 3	2	w zatoce
80.	Orla 7	1	na jezdni
81.	Paderewskiego 18	1	
82.	Paganiniego 12	5	w zatokach
83.	Paganiniego 4	2	
84.	Paganiniego 4	1	w zatoce
85.	Paganiniego 7	1	w zatoce
86.	Paganiniego 9	1	
87.	Pana Balcera 1	1	
88.	Peowiaków	1	przy Kołłątaja
89.	Pl. Czechowicza	1	parking płatny
90.	Plac Dworcowy	2	przy PKP
91.	Plac Litewski	2	parking płatny przy Hotelu Europa
92.	Plac Wolności	1	przy LO III

93.	Plac Zamkowy	6	parking płatny
94.	Pocztowa	2	parking płatny
95.	Pogodna	1	przy ul. Jastrzębiej
96.	Pogodna 13	1	
97.	Południowa 3	2	w zatoce
98.	Popieluszki	1	przed Legionową
99.	Przyjaźni 24	1	w zatoce
100.	Puławska	1	Przy skrzyżowaniu z ul. Zuchów
101.	Puławska 19	2	na parkingu
102.	Raabego 7	2	na przeciw TV
103.	Radziszewskiego 2, 6, 10, 11,	16	na nowo powstałych parkingach, przy Kościele Akademickim KUL, Instytucie Fizyki, przy Bibliotece, Rektoracie, przy skwerze na wysokości Chatki Żaka
104.	Radziwiłłowska	1	w zatoce przy Luxmed
105.	Rozdroże 15	2	
106.	Rusałka	2	parking
107.	Sądowa ślepy odcinek	1	za NBP
108.	Skłodowskiej 8,10,14,16	5	
109.	Skromna	1	przy Kolegium Języków Obcych
110.	Spadochroniarzy 10	1	na parkingu
111.	Spokojna 8 i 17	2	
112.	Staszica	2	łącznik do Deptaka
113.	Szczerbowski	2 + 2	przy ALTEST, w rejonie Piłsudskiego
114.	Szewska	2	przy szkole nauki jazdy
115.	Szmaragdowa	2	na parkingu

116.	Szmaragdowa 16	4	na jezdni i na parkingu
117.	Śnieżyńskiego 10	1	w zatoce
118.	Świętoduska	2	przy Deptaku
119.	Targowa	1	w zatoce
120.	Tumidajskiego 8	1	
121.	Tymiankowa	1	na parkingu
122.	Wajdeloty/Grażyny 20	1	w zatoce
123.	Wajdeloty	1	w zatoce
124.	Walczyńskich	1	parking przy cmentarzu
125.	Wallenroda	1	w zatoce w pobliżu Sądu
126.	Wallenroda 5	1	w zatoce
127.	Wallenroda 9	1	w zatoce
128.	Wieniawska	2	na parkingu płatnym przy Biedronce, za ul. Jasną
129.	Wieniawska 15	2	na parkingu
130.	Wieniawska 6	1	przy Bieczyńskiego
131.	Wodopojna	4	parking
132.	Wróblewskiego	3	przed Deptakiem
133.	Wyżynna 8	1	w zatoce postojowej
134.	Zimowa	1	na pasie postojowym
135.	Żelazna 10	1	przy posesji

Stan na dzień 19.11.2010 roku - 253 miejsca parkingowe

Podsumowanie

Aktualnym założeniem autorów niniejszego opracowania było wstępne, ogólne zdiagnozowanie występujących barier funkcjonalnych – głównie architektonicznych - dla osób niepełnosprawnych, szczególnie niepełnosprawnych fizycznie, w dostępie do budynków Urzędu Miasta Lublin i jednostek organizacyjnych. Kolejnym krokiem po

opracowaniu wniosków z analizy będzie przeprowadzenie już w odmienny sposób znacznie dokładniejszych badań mających na celu identyfikację pozostałych barier funkcjonalnych dla osób niepełnosprawnych w dostępie do budynków oraz w poruszaniu się po budynku mieszczącym daną Jednostkę lub Komórkę Organizacyjną Urzędu Miasta Lublin.

Z uwagi na różne rozumienie i postrzeganie problematyki (definicji) dostępności, badane zagadnienie wymaga dalszej i zgłębianej analizy. Zdarzało się bowiem otrzymywanie sprzecznych informacji o jednym obiekcie pochodzących z różnych źródeł. Należy także pamiętać, że dostępność samych budynków nie może być oderwana od dostępności otoczenia.

W trakcie opracowywania niniejszego dokumentu do Biura ds. osób niepełnosprawnych wpłynęło pismo z Biura Pełnomocnika Rządu Do Spraw Osób Niepełnosprawnych informujące o przyjęciu przez Komisję Europejską dokumentu „Europejska Strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020: Odnowione zobowiązanie do budowania Europy bez barier”, w którym jako pierwszy i podstawowy obszar działania wszystkich zaangażowanych podmiotów wskazano **dostępność**. „Dostępność” oznacza, że osoby niepełnosprawne muszą mieć zapewniony dostęp na równych prawach z innymi, do środowiska fizycznego, transportu, technologii i systemów informacyjno - komunikacyjnych oraz pozostałych obiektów i usług. Jest to warunkiem do możliwości uczestniczenia w każdej sferze życia społecznego i gospodarczego niepełnosprawnych obywateli naszego społeczeństwa.

Analiza stanu budynków użyteczności publicznej w Lublinie ukazuje wiele barier, których likwidacja powinna być uwzględniona przy planowanych remontach. W dużej części analizowane obiekty dysponują podjazdami i chodnikami, lecz ciągle brakuje miejsc parkingowych w bezpośrednim ich sąsiedztwie. Osoby poruszające się na wózkach inwalidzkich lub o kulach rzadko mają komfort zaparkowania pod budynkiem urzędu. Lubelskie budynki użyteczności publicznej mają także ograniczone możliwości korzystania z ich obiektów z powodu braku wind i umiejscowienia części instytucji na piętrach, co skutecznie uniemożliwia osobom z dysfunkcjami narządu ruchu dostanie się do danej placówki. Niektóre z dostosowań np.: pochylnie lub drzwi wejściowe mają niewłaściwe wyposażenie lub rozmiary. Wewnątrz budynków dostosowania wymagają wielu dodatkowych prac, tak by mogłyby z nich korzystać osoby z ograniczeniami w poruszaniu się, widzeniu i słyszeniu. Często dostanie się do budynku dzięki chodnikowi i pochylni uniemożliwia korzystanie z niego tuż za drzwiami wejściowymi.

Warty podkreślenia jest fakt, że w ostatnich latach Zarząd Nieruchomości Komunalnych wykonał w 3 budynkach mieszkalnych należących do Miasta następujące prace przystosowujące budynek do potrzeb osób niepełnosprawnych: z własnych środków: podjazd oraz platform na schodach, a także windę, której koszt częściowo ze środków uzyskanych w ramach likwidacji barier architektonicznych środków pokryła osoba niepełnosprawna.

Kluczowym problemem od którego likwidacji należy podjąć działania zmierzające do uczynienia dostępności przestrzeni publicznej jest zmiana świadomości osób decyzyjnych, architektów, planistów oraz wszystkich innych uczestników życia społecznego poprzez zapoznanie ich z ideą projektowania uniwersalnego. „Otoczenie człowieka powinno być projektowane z myślą o osobach w różnym wieku, mających różny stopień sprawności motorycznej i poznawczej, zróżnicowane doświadczenia i żyjących w odmiennych obszarach kulturowych. Projektowanie dla wszystkich (*design for all*) koncentruje się na szeroko rozumianej różnorodności człowieka i w tym sensie ma uniwersalny charakter (*universal design*): nikt nie podlega wykluczeniu, a korzyść odnosi

każdy użytkownik przestrzeni publicznej. Identyfikacja potrzeb tak zwanych ekstremalnych użytkowników (*extreme users*) – na przykład osób cierpiących na choroby rzadkie i sprzężone – którzy nie byli uwzględniani w ilościowych modelach analitycznych, pozwoliła podwyższyć jakość produktów i usług oferowanych całemu społeczeństwu. Uniwersalne projektowanie osłabia stygmatyzację osób niepełnosprawnych, oferując produkty niewymagające dodatkowej modyfikacji czy specjalnych rozwiązań funkcjonalnych.

W przeszłości, gdy niepełnosprawnych – w świetle założeń modeli analitycznych – traktowano jako ludzi odbiegających od normy, przeznaczone dla nich projekty były modyfikacjami rozwiązań pierwotnie opracowanymi dla osób sprawnych. Istotą uniwersalnego projektowania jest dostępność – bez jakichkolwiek przeróbek (Trace Center, 2008) – przestrzeni publicznej dla osób, które w różny sposób się przemieszczają, z różną precyzją postrzegają otoczenie i w różnym tempie realizują codzienne działania¹. Podjęcie działań zmierzających do stworzenia Lublina – miasta bez barier i przyjaznego dla wszystkich wymaga kilkietapowego działania.

Propozycje działań:

1. Wpisanie do Programu Działań na Rzecz Niepełnosprawnych Mieszkańców Miasta Lublin na lata 2008-2013 wdrażanie idei projektowania uniwersalnego.
2. Opracowanie diagnozy potrzeb w zakresie dostosowania poszczególnych obiektów oraz ich otoczenia.
3. Zorganizowanie konferencji o roli projektowania uniwersalnego dla wszystkich Dyrektorów Wydziałów Urzędu Miasta i innych urzędów administracji publicznej, miejskich planistów i architektów (konferencje można powtórzyć bądź zaprosić developerów, przedstawicieli spółdzielni mieszkaniowych, przedstawicieli środowiska naukowego, Kościołów itp.).
4. Zobligowanie Dyrektorów właściwych rzeczowo komórek organizacyjnych Urzędu Miasta Lublin oraz innych jednostek Miasta do ścisłego przestrzegania podczas realizacji wszystkich zadań Miasta, w szczególności inwestycyjnych, modernizacyjnych i remontowych do budowania Lublina jako miasta bez barier poprzez stosowanie i wdrażanie zasad projektowania uniwersalnego.
5. Utworzenie stanowiska pracy do zadań którego należałoby koordynowanie realizacji założeń filozofii projektowania uniwersalnego w mieście Lublin.

Załączniki:

1. Bariery w MOPR
2. Raport tematyczny Ministerstwa Środowiska Królestwa Norwegii „Projektowanie uniwersalne – objaśnienie koncepcji” Wyd. polskiej wersji językowej MPiPS.

¹ M. Błaszak, Ł. Przybylski: *Rzeczy są dla ludzi. Niepełnosprawność i idea uniwersalnego projektowania*, Warszawa 2010.